

Bevezető a Lugosi Lugo László-életútinterjúhoz

Lugosi Lugo László fotográfus (1953–2021) nagy léptékben gondolkodott, így is dolgozott. Áramlás címmel a látható és láthatatlan Budapestet megidéző, LUGO személyes Budapest archívumát bemutató, több száz darabos fotó- és térinstallációja lesz látható a Kiscelli Múzeum templomterében 2024. október 1. és 27. között. A kiállítás kurátorai: Bán András, Danó Orsolya, Radics Panka, Kurdy Fehér János és Lugosi Blanka

Lugót ismerjük az neoavantgárd, kevésbé tudatos korszakának mindent rögzíteni akaró fényképeiről, amelyeken a suhanó pillanat rögzítése volt a cél, és ennek lényege, hogy a képek spontán módon készültek és homályosak. Ismerjük az egyre inkább tisztuló, egyre feszebbé, fegyelmezettebbé váló, aprólékosan megtervezett és kidolgozott képeiről is, és természetesen a kettő közötti átmenet fotóiról. A 70-es, 80-as évek szocialista magyar valóságában a neoavantgárd művészet – vagy sokak számára inkább művészkedés – a rendszer túléléséről szólt. A túlélésnek voltak természetesen más útjai is, de ez a kereteket feszegető, a 60-as évek szabadságmozgalmaival továbbvivő szűkebb, budapesti értelmiségi és művészvilág nyilvánvalóan szokatlanabb, harsányabb, látványosabb volt. Ebben teremtek valódi, közös emberi alaptapasztalatokra épülő és az örök kérdésekre morális alapú válaszokat kereső művek,

amelyek valóban a társadalom egy jelentős részének érzéseit jelenítik meg – igaz, általában egy nem túl széles, értelmiségi társadalmi réteg számára. És teremtek az adott idő és a társadalmi helyzet metszetében fontosnak tűnő, de a későbbiekben jelentősnek inkább már csak a nosztalgia szűrőjén át tűnő alkotások is. Mint például a *Napló* képei. Természetesen minden fotó, ami azt örökíti meg, ami éppen van, értékes. Az idő teszi azzá. Lugo *Napló*-képei csak úgy megtörténtek. Az ambíció inkább a művészlétnek szólt.

A fényképezés mesterségbeli, technikai ismereteinek megszerzésével párhuzamosan Lugo munkamódszere is változott: a világ véletlenszerű megörökítése fokozatosan alakította a világ szisztematikus megismerésének vágyát. Ahogy mélyült technikai tudása, úgy vált a szeme is egyre érzékenyebbé. Lugo képei a technikai tökéletesedéssel összeszedettebbek, kimértebbek lettek, az alig észrevehető részletekre figyelő, szemlélődő képekké váltak. Vajon a technika csiszolta a látást, vagy az idővel finomodó érzékenység igényelte a technikai tudást? Valószínű, hogy a kettő folyamatos kölcsönhatása formálta az életművet.

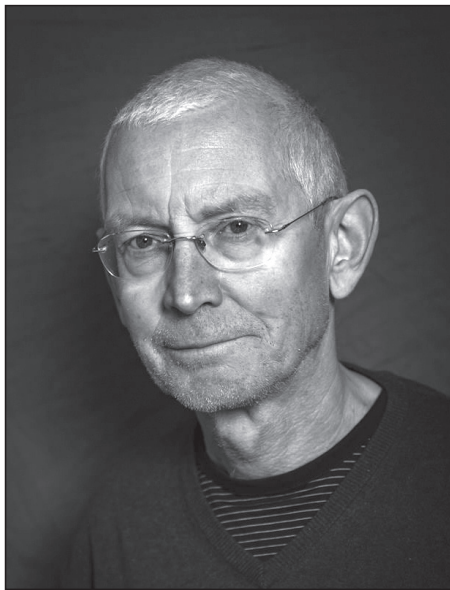
A fiatalkori művészvilágból hozott kapcsolatai meghatározók maradtak. Nem csupán a személyek, hanem a hálózatban gondolkodás, az ismeretségi kör szisztematikus bő-

vítése, alakítása is az alkotó folyamat elengedhetetlen részévé vált. Társakat, támogatókat, üzleti partnereket keresett. A rendszerváltás utáni időszak új gazdasági rendszerre új lehetőségeket és új szemléletet hozott. A Budapest nagyvárossá váló időszakát a 19. század utolsó évtizedeiben megörökítő Klösz György világával párhuzamot felfedező Lugo pedig Klösz szakmai karrierjét tekintette mintának. A tízéves Klösz-kutatás egyszerre hozta az igényt és az útmutatást egy rendezett, stabil anyagi háttér megteremtéséhez. Ebből az időből valók a könyvekben meg-

jelent sorozatok: *Eltűnő Budapest, Szén, Budapest 1900–2000, Zsidó Budapest, Tükörképek – Ludwig Rohbock nyomában, A Vár, A Dunánál, Templomok.* A fotókönyvekben való gondolkodás a fényképeket is rendszerbe helyezte. A dolgok finomszerkezetét kutatta, és a feladat ezek megörökítése volt a megfelelő eszközzel, zársebességgel és fénnel. Képei úgy merülnek el a részletekben, hogy nem válnak öncélúan művészivé. Rendszerezett dokumentumok. Lugo életműve úgy épült fel, mint egy archívum: a valóság legapróbb darabja is megtalálható benne, és ezekből a részletekből egy folyamatosan táguló, de struktúráját nem veszítő, ép-

pen a szerkezet által megtartott és fenntartható rendszer formálódik.

Képsorozatokban gondolkodott, amikhez a kapcsolódó történeteket is gyűjtötte, ezek egy részét rendszeresen publikálta is. Nyomot hagyni, pillanatot rögzíteni, a fény és árnyék állandóan változó mozgását a legjobb pillanatban elkapni. Ez volt a vezérfonal, ami mentén az alkotói munkáját végezte. A következetes, kitartó munkamódszer mögött pedig a nyugtalan hétköznapiok, a folyamatos elvágyódás, a küzdelem a teljesség mindennapi megéléséért. Nem könnyű a jelen és

a múlt metszetében élni.

Az alkotói élet íve a „nem az kell, hogy a kép jó legyen, hanem az, hogy rajta legyen a pillanat” *Napló*-filozófiája és André Kertész tiszta képi világa feszül, az átmenet sokféle árnyalatában, vissza-visszatérő motívumokkal és témákkal. Életműve egy nagy érzelmi amplitúdóval élő, folyton új utakat kereső, impulzív ember és egy higgadt, precíz, szabálykövető fotográfus képei. Láttatják-e a képei a sikereit és kudarcait, a küzdelmeit és örömeit? Vagy éppen elrejtik őket? Nekünk, nézőként a teljes képhez kell-e látnunk a fényképezőgép mögé is?

Danó Orsolya